REDAKCJA
i ADMINISTRACJA:
Kraków, Rynek Główny 30
Telefony redakcji: 556-53; 585-18; — Telefon administracji 585-18; — wewn. 23
Sekretariat redakcji - czynny w godzinach 10—12, 16—18
Administracja czynna w godz od 9—16, w soboty od 9—13

Dziś 6 stron
Cena 3 zł

NAPRZÓD

ORGAN POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ

Rok 56 | Kraków, 24 - września 1947 r. | Nr. 262

Trygve Lie apeluje o porozumienie między mocarstwami

Zamknięcie debaty ogólnej ONZ

Pytania Manuilskiego pod adresem Marshalla

Komisje rozpoczynają pracę

NOWY JORK. — W dniu wczorajszym na Zgromadzeniu Generalnym Narodów Zjednoczonych przemawiał sekretarz generalny ONZ Trygve Lie. Trygve Lie zwrócił się z apelem do wielkich mocarstw o współpracę. „Żadne z wielkich mocarstw — mówił sekretarz generalny — nie pragnie wojny, ale mają skłonności do wzajemnego podejrzewania się.“

W dalszym ciągu mówca skrytykował ociężałość Organizacji Narodów Zjednoczonych, stwierdzając, że w ub. roku Sekretariat zmuszony był zorganizować ponad 2 000 posiedzeń. Zwiększona praca sekretariatu i innych organów administracyjnych ONZ wynikła na skutek braku porozumienia między wielkimi mocarstwami. Trudności organizacyjno - techniczne zostały jednak pokonane, a obecnie przystąpi się do zreorganizowania sekretariatu w ten sposób, aby pracował on „wydajniej i bardziej oszczędnie.

Trygve Lie zakończył swoje przemówienie stwierdzeniem, że narody powinny starać się o zaradzenie swoim trudnościom gospodarczym i społecznym, istniejącym nie tylko w Europie, ale i w Afryce i Azji, a wtedy i Organizacja Narodów Zjednoczonych będzie działała sprawnie.

Na przemówieniu sekretarza generalnego zakończono debatę ogólną Zgromadzenia i przystąpiono do sprawozdania Komisji Regulaminowej.

Z innych spraw załatwionych przez Zgromadzenie Ogólne zasługuje na uwagę utworzenie Komisji Palestyńskiej ad hoc, w sprawie której uchwała zapadła większością 29 głosów, przy 11 przeciw i 6 wstrzymujących się od głosowania.

Na wczorajszym posiedzeniu zabierał jeszcze raz głos wiceminister Wyszyński, który sprzeciwił się umieszczeniu sprawy rewizji traktatu włoskiego na porządku dziennym sesji Zgromadzenia, twierdząc, że Zgromadzenie Generalne nie jest powołane do rozpatrywania tej sprawy. Wyszyński sprzeciwił się również projektowi Stanów Zjednoczonych umieszczenia na porządku dziennym sprawy Korei.

NOWY JORK (SAP). — Na ogólnym zgromadzeniu ONZ głos zabrał delegat Ukrainy minister spraw zagranicznych dr. Manuilski.

Delegat Ukrainy przeciwstawia się propozycjom amerykańskim zmierzającym do utworzenia „małego zgromadzenia ONZ“. Manuilski zapytał amerykańskiego sekretarza stanu, czy ma on zamiar stworzyć filię Departamentu Stanu w łonie ONZ.

Poruszając sprawę ograniczenia prawa veta delegat ukraiński zwrócił się do Marshalla i Mac Neila z zapytaniem czy chcą oni pozbawić mniejszość tych środków obrony, które zapewnia jej karta ONZ. Tego rodzaju reforma oznaczałaby koniec ONZ.

Nawiązując do zagadnienia Grecji min. Manuilski zapewnił, że utworzenie stałej komisji byłoby wstępem do nowej interwencji Stanów Zjednoczonych, które chcą z Grecji zrobić odskocznię dla swych imperialistycznych celów.

„Battle of Britain“ nie byłaby potrzebna...

»Amerykańskie« przemowienie Mac Neila

przedm otem krytyki min. Modzelewskiego

NOWY JORK (PAP). W odpowiedzi na pytania korespondenta PAP w sprawie przemówienia szefa delegacji brytyjskiej Mac Neila minister Modzelewski oświadczył:

„Wystąpienie szefa delegacji brytyjskiej musiało wywołać zdziwienie zarówno swą treścią jak tonem. Miało ono charakter wyłącznie polemiczny i było bardziej „amerykańskie“ niż przemówienie delegata Stanów Zjednoczonych. Trudno pojąć, dlaczego członek Labour Party wystąpił w roli zawziętego adwokata Stanów Zjednoczonych. Minister Mac Neil zaatakował nasze przemówienie właśnie w tym ustępie, w którym domagaliśmy się utrzymania jedności wielkich mocarstw. Jedność ta — naszym zdaniem — jest obecnie możliwa. Nie podobało się to jednak ministrowi Mac Neilowi.

Występując przeciwko rozbrojeniu minister Mac Neil chwalił się, że Wielka Brytania rozbroiła się w latach poprzedzających wybuch wojny, a więc w okresie, w którym światu groziło niebezpieczeństwo agresji hitlerowskiej. Rozbrojenie to w obliczu groźby faszystowskiej agresji — [illegible]ło Polskę 6 milionów ofiar. Gdyby postawa Wielkiej Brytanii była wówczas inna — nie byłoby może „Battle of Brytain“ z udziałem lotników polskich, lecz starczyłaby „Battle of Warsaw“ z udziałem lotników brytyjskich“.

Simicz o polityce ZSRR i USA

NOWY JORK (PAP). — Na posiedzeniu Zgromadzenia Narodów Zjednoczonych przemawiał minister spraw zagranicznych Jugosławii Simic, który podkreślił, że polityka prowadzona przez Wielką Brytanię i Stany Zzednoczone jest sprzeczna z postanowieniami Karty ONZ. Min. Simic stwierdził, że Wielka Brytania i Stany Zjednoczone ponoszą odpowiedzialność za sytuację w Grecji. Co do planu Marshalla — to zmierza on do rozbicia Europy i utworzenia bloku zachodniego, pozostającego pod wpływami Stanów Zjednoczonych

„Podczas, gdy doktryna Trumana, której część składową stanowi plan Marshalla, przewiduje ingerencję w sprawy wewnętrzne państw obcych — powiedział minister Simic — poparcie, udzielane przez Związek Radziecki państwom Europy Wschodniej, jest prawdziwą pomocą. Związek Radziecki nie żąda wzamian żadnych przywilejów i nie domaga się żadnej kontroli“.

Za utworzeniem państwa żydowskiego

wypowiadają się republikanie i demokraci w USA

NOWY JORK. (PAP) — Wiadomości z Waszyngtonu wskazują wyraźnie, że polityka Stanów Zjednoczonych w sprawie Palestyny została już postanowiona. Dwaj czołowi przywódcy republikańscy senator Taft, oraz przewodniczący Izby Reprezentantów Joseph Martin wypowiedzieli się stanowczo za utworzeniem państwa żydowskiego w Palestynie i wezwali prezydenta Trumana do jak najszybszego załatwienia kwestii palestyńskiej w myśl raportu większości komisji ONZ. Wobec tego minister Marshall już 17 września, w mowie na Generalnym Zgromadzeniu poparł raport większości palestyńskiej, obecne oświadczenia Tafta i Martina wskazują, że USA powzięło decyzję i że decyzja ta cieszy się poparciem partii demokratycznej i republikańskiej.

Tow. Premier Cyrankiewicz, w towarzystwie przew. KC OM TUR tow. Motyki, przew. Rady Nacz OM TUR tow. Obrączki [illegible] tow. min Bobrowskiego przyjmuje defiladę OM TUR owców w Katowicach. Trzeci po prawej stronie tow. Premiera — delegat Francuskiej Partii Socjalistycznej, tow [illegible]

DO WALKI O POKOJ,

braterstwo i szczęście ludzkości

wzywają pisarze radzieccy swych amerykańskich kolegów

MOSKWA — Grupa czołowych pisarzy radzieckich w liście otwartym do pisarzy amerykańsskich pisze między in.: „W ciągu dwóch lat, które upłynęły od chwili zakończenia wojny, pojawiły się na horyzoncie międzynarodowym nowe niebezpieczeństwa dla ludzkości, źródłem których są przeważnie poczynania pewnych kół amerykańskich. Idee faszyzmu, osłonięte frazesami o „Wieku amerykańskim“ znajdują gorących zwolenników w kołach politycznych, przemysłowych i dziennikarskich USA“

Nie wolno milczeć, głosi dalej list, jeśli po wojnie z faszyzmem możliwe są takie okropności jak głowy dzieci greckich wystawione na pokaz w mieście Sparcie przez faszystów, wspieranych amerykańskimi dolarami, podpalane przez Holendrów domy 6 milionów Indonezyjczyków, egzekucje patriotów w Chinach, rozstrzeliwanie republikanów w Hiszpanii, rzucanie przez faszystów bomb na gmach sądu w Norymberdze, podczas gdy w Nowym Jorku delegat amerykański do ONZ oświadcza: „walka z faszyzmem wyszła z mody“.

Na zakończenie list zawiera apel do pisarzy amerykańskich: „W imieniu prostych i uczciwych ludzi na całym świecie wzywamy was, byście wypowiedzieli się głośno przeciw nowej groźbie faszyzmu, przeciw podżegaczom wojennym, a za pokojem, braterstwem narodów i kultury, za szczęściem ludzkości“.

Generał-morderca odebrał sobie życie

AMSTERDAM. — Były generał niemiecki Ludwig von Wuelisch, odpowiadał przed sądem specjalnym w Amsterdamie za zbrodnie, popełnione podczas okupacji niemieckiej na 400 holenderskich członkach ruchu oporu. Morderca odebrał sobie życie w więzieniu.

Koniec katów z Dachau

DACHAU. — Amerykański [illegible] wojenny skazał na śmierć trzech SS-manów, byłych strażników obozu w Dachau. Inni trzej strażnicy zostali skazani na kary od 5 lat do dożywotniego więzienia.

Rząd ateński mobilizuje nowe roczniki

ATENY (SAP). — Grecki minister wojny Stratos oznajmił, że rząd powoła pod broń 30.000 ludzi, których dostarczą roczniki z 1926 i 1927 roku. W ten sposób armia grecka liczyć będzie 150.000 ludzi.

Jednocześnie pewna ilość rezerwistów utworzy straż narodową, która walczyć będzie z partyzantami.

Stracenie Petkowa

SOFIA. — Na dziedzińcu centralnego więzienia w Sofii stracono wczoraj przez powieszenie byłego przywódcę Partii Agrariuszy Mikołaja Petkowa, skazanego dwa tygodnie temu przez trybunał ludowy na karę śmierci za zdradę stanu.

Prośba Petkowa o łaskę do prezydenta Bułgarii została odrzucona.

Pogrzeb La Guardii

NOWY JORK — W katedrze w Nowym Jorku odbyło się nabożeństwo żałobne za spokój duszy b. dyrektora generalnego UNRRA Fiorello La Guardii.

Na nabożeństwie obecni byli przedstawiciele władz miejskich Nowego Jorku, oraz członkowie delegacyj na zgromadzenie ONZ.

Z ramienai Rządu Polskiego w pogrzebie wzięli udział ambasador Winiewicz i dr Oskar Lange.

Co będzie dalej z planem Marshalla?

Rozmowy w Waszyngtonie

WASZYNGTON. — Z kół zbliżonych do rządu amerykańskiego donoszą że sir Oliver Franks przewodniczący konferencji 16-tu i Alphand, generalny sekretarz tejże konferencji, wyjadą w najbliższym czasie do Waszyngtonu aby z miarodajnymi czynnikami omówić dalszy rozwój planu Marshalla.

Attache wojskowy RCS akredytowany w Polsce

WARSZAWA. — Minister Obrony Narodowej marszałek Żymierski przyjął attache wojskowego i lotniczego Republiki Czechosłowackiej płk. Novaka Józefa.

Marszałek Żymierski na święcie pułku artylerii

GDAŃSK — W Gdańsku odbyły się uroczystości wręczenia sztandaru bojowego pułkowi Ziemi Gdańskiej.

Marszałkowi Żymierskiemu, który przybył na uroczystość w otoczeniu generalicji, zgromadzona publiczność zgotowała owacyjne przyjęcie.

W ramach święta marszałek Żymierski w imieniu Prezydenta R. P. dokonał dekoracji złotymi i srebrnymi krzyżami zasługi około 70 obywateli, którzy oddali cenne usługi przy odbudowie i zagospodarowaniu Wybrzeża.

Śródmieście Warszawy odbuduje Wojsko Polskie

WARSZAWA. — Warszawa musi być odbudowana wysiłkiem całego narodu. Wojsko Polskie wyraziło chęć wzięcia aktywnego udziału w akcji odbudowy Stolicy — przez przywrócenie dawnej świetności osi saskiej wzdłuż której staną budynki centralnych instytucji wojskowych. W wyniku porozumienia się Ministerstwa Obrony Narodowej z Zarządem Miejskim — gmina m. st. Warszawy wydzierżawiła i oddała do eksploatacji M. O. N. teren obiektów ograniczonych ulicami Pl. Teatralny, Marszałkowska, Focha, Trębacka i Wierzbowa.

Prąd dla Czech z elektrowni w Dworach

WARSZAWA. — W ramach współpracy przemysłowej polsko-czechosłowackiej przewidziano wspólną eksploatację poszczególnych obiektów, a jednocześnie modyfikację państwowych planów gospodarczych obu krajów. *Jednym z pierwszych obiektów tego rodzaju będzie polska elektrownia w Dworach koło O[illegible]*.

W wyniku osiągniętego porozumienia postanowiono, że strona czeska pomoże odbudować polską elektrownię w Dworach, która będzie stale dostarczała połowę wytwarzanego prądu do Czechosłowacji.

W telegraficznym SKRÓCIE

BRATYSŁAWA — Wśród 108 oskarżonych o spisek przeciwko prezydentowi Republiki Czechosłowackiej i obalenie ustroju demokratycznego jest 10 księży i zakonnic.

PARYŻ — Minister skarbu USA Snyder po wizycie w Londynie udał się do Paryża, a następnie odjedzie do Berlina celem odbycia rozmowy z gen. Clayem.

HAMBURG — Niemiecki dziennik „Die Welt" podaje, że w r. 1948 Niemcy otrzymają z Arabii [illegible] mniej 2 miliony ton ropy. Same hamburskie rafinerie mogą przerobić w ciągu miesiąca 10.000 ton ropy.

ATENY — Delegacja anglo-amerykańska przedstawicieli z Niemiec konferuje w Atenach nad dostawą do Niemiec większych ilości tytoniu dla ludności niemieckiej.

LONDYN — Stany Zjednoczone i Francja przyjęły zaproszenie rządu brytyjskiego na konferencję w sprawie przyszłości kolonij włoskich.

RZYM — Rząd jugosłowiański skierował do rządu włoskiego protest przeciwko zajściom w Krainie Julijskiej, sprowokowanym przez Włochów.

Spychanie na dno kryzysu

Taktyka USA wobec Francji

LONDYN — Jak donosi agencja Reutera, powołując się na informacje kół miarodajnych, amerykański sekretarz stanu Marshall w czasie rozmowy z ministrem Bidault, odbytej przed kilku dniami w Flushing Meadows, oświadczył, iż pomoc dla Europy w ramach uchwalonego na konferencji paryskiej planu nie nastąpi przed wiosną roku przyszłego. Zdaniem Marshalla, nadzwyczajna sesja Kongresu dla zatwierdzenia pomocy dla Europy — o ile w ogóle zostanie zwołana — nie zbierze się wcześniej, niż 1 listopada. Rozpatrzenie sprawozdania konferencji 16 państw pochłonie conajmniej 2 miesiące, tak, że do konkretnej jego realizacji nie będzie można przystąpić przed lutym — marcem 1948 roku.

W związku z powyższymi doniesieniami — jak stwierdza korespondent Reutera — większość delegatów konferencji paryskiej zapytuje, czy plan Marshalla nie przyjdzie za późno. Wskazują oni, iż krytyczna sytuacja gospodarcza w krajach europejskich, w szczególności we Francji i we Włoszech, osiągnęła punkt kulminacyjny. Francja za 2—3 tygodnie nie będzie miała aktywów dolarowych na pokrycie niezbędnego importu. Nie będzie miała czym zapłacić za węgiel amerykański, pszenicę i tłuszcze.

Minister Bidault miał zwrócić Marshallowi w czasie rozmowy uwagę na powyższy fakt i otrzymać w odpowiedzi zapewnienie, że amerykański sekretarz stanu uznaje konieczność doraźnej pomocy dla zapobieżenia przerwie w dostawach dla Francji i innych krajów.

W kołach paryskich pesymistycznie jednak oceniają możliwość realizacji tych zapewnień. Wiadomo bowiem, że stanowisko ministra Marshalla w tej sprawie spotyka spotyka się ze sprzeciwem zarówno wpływowych członków Kongresu, jak też w łonie samej administracji waszyngtońskiej.

3 ważkie tematy

w naradach Marshalla z Trumanem

NOWY JORK. — W niedzielę sekretarz stanu Marshall udał się do Waszyngtonu dla odbycia narad z prezydentem Trumanem. [illegible] narad Trumana z Marshallem i innymi członkami gabinetu przywiązuje się wielką wagę.

Według dobrze poinformowanych źródeł, główne tematy tych narad są następujące:

1) nadzwyczajna sesja Kongresu;

2) czy pomoc dla Europy należy uwarunkować przywróceniem w USA kontroli cen i wprowadzeniem programu dobrowolnego ograniczenia konsumcji żywności;

3) ustalenie dalszej strategii USA w związku z ostatnią mową Wyszyńskiego na sesji ONZ.

Marshall przychyla się podobno do zwołania nadzwyczajnej sesji Kongresu. Opinia ta przeważa również wśród wyższych urzędników Departamentu Stanu. Na ogół panuje przekonanie, że sam prezydent Truman jest raczej niechętny zwołaniu nadzwyczajnej sesji Kongresu.

Schumacher w USA na kongresie Federacji Pracy

LONDYN. — Przywódca socjaldemokratów niemieckich Schumacher odleciał z lotniska londyńskiego do Stanów Zjednoczonych, dokąd został zaproszony na kongres Amerykańskiej Federacji Pracy w San Francisco.

W Stanach Zjednoczonych Schumacher ma również zwiedzić Nowy Jork i inne miasta oraz nawiązać kontakt osobisty z działaczami amerykańskich związków zawodowych.

Pieck contra Schumacher

Ostre ataki przywódcy SED

BERLIN. — Odbył się tu w sobotę i niedzielę zjazd niemieckiej partii Jedności Socjalistycznej (SED). Na zjazd przybyli delegaci wszystkich 5 okręgów krajowych strefy radzieckiej oraz szereg zagranicznych delegatów.

Punktem kulminacyjnym zjazdu było przemówienie sekretarza SED — Piecka. Mówca przedstawił osiągnięcia partyjne i zdobycze demokratycznych rządów partii w strefie radzieckiej, podkreślając, że jako partia jest obecnie najsilniejszą partią w całych Niemczech. Poddał on bardzo ostrej krytyce nierealną i szkodliwą dla Niemiec politykę zarządów okupacyjnych w obu strefach zachodnich amerykańskiej i brytyjskiej, która dąży do rozerwania Niemiec na dwie części. Wilhelm Pieck ostro wystąpił przeciwko socjalistom z zachodnich Niemiec a szczególnie ich przywódcy dr Schumacherowi, idącemu na pasku kapitalistów i reakcjonistów amerykańskich i brytyjskich. Pieck wystąpił z wezwaniem do zespolenia wszystkich sił robotniczych i demokratycznych dla wysiłku celem zjednoczenia Niemiec w jedną całość. Zażądał on stworzenia Rady Konsultatywnej dla całych Niemiec, [illegible]

Z ostrym atakiem Pieck wystąpił przeciwko polityce kapitału amerykańskiego w Zagłębiu Ruhry i dotknął się stanowczo nacjonalizacji przemysłu niemieckiego w strefach zachodnich.

PRZEGLĄD PRASY

POLSKO - FRANCUSKI DWUGŁOS O NIEMCZECH

„Robotnik" zwraca uwagę na fragmenty przemówień tow. min. Modzelewskiego i min. Bidault, wygłoszonych na zgromadzeniu generalnym ONZ. Przewodniczący obu delegacyj położyli nacisk na zagadnienie niemieckie. Ten właśnie fakt podkreśla nasz centralny organ partyjny, pisząc, m. innymi:

Tow. min. Modzelewski oświadczył, że w przyszłości chcemy wejść w normalne stosunki z DEMOKRATYCZNYMI I POKOJOWYMI Niemcami. Również min. Bidault stwierdził, że Francja nie żąda pokoju, opartego na ucisku lub wywieraniu zemsty na Niemczech, lecz NARÓD NIEMIECKI MUSI NAUCZYĆ SIĘ PRZEDE WSZYSTKIM TEGO, CO TO JEST DEMOKRACJA.

Podkreślić wreszcie chcemy zgodny protest Francji i Polski przeciwko uprzywilejowaniu Niemiec w odbudowie Europy. Kraje — ofiary hitleryzmu mają niewątpliwie pierwszeństwo przed Niemcami przy układaniu programów odbudowy.

Zasadniczą zgodność poglądów Polski i Francji w sprawie Niemiec łatwo wytłumaczyć. Doświadczenia przeszłości i niebezpieczeństwa w przyszłości nakazują nam, jak i Francuzom szczególną ostrożność w sprawie niemieckiej.

7 i pół miliarda złotych

na dodatkowe inwestycje w roku 1947

WARSZAWA. — *Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów, wykorzystując ustawowe upoważnienie Rządu do podnoszenia planu inwestycyjnego w ramach 10% globalnej sumy planu, uchwalił dodatkowy plan inwestycyjny na rok 1947 na kwotę 7.384.905 tys. zł.*

Celem tego dodatkowego planu jest zapewnienie pełnej realizacji wszystkich ważniejszych inwestycji, objętych planem na rok bieżący oraz wykonanie niektórych dodatkowych inwestycji o szczególnym znaczeniu gospodarczym.

Europa i Ameryka pod bojkotem

LONDYN. — *Rzecznik Biura Arabskiego oświadczył, że świat arabski postanowił zerwać kompletnie ekonomiczne i kulturalne stosunki z Europą i Ameryką, jeżeli* Narody Zjednoczone zdecydują dokonać podziału Palestyny.

Rzecznik złożył swe oświadczenie wkrótce po deklaracji upoważniających źródeł brytyjskich, z której wynikałoby, że W. Brytania zgodzi się na podział Palestyny, jeżeli inni członkowie Narodów Zjednoczonych pomogą jej w wykonaniu tego projektu.

Zniesiono ograniczenia w przydziale papieru

WARSZAWA. — W okresie drugiego i trzeciego kwartału br. dokonano maksymalnego wysiłku na rzecz zaoszczędzenia papieru na druk podręczników, wstrzymując przydziały na zaspokojenie innych potrzeb wydawniczych.

Obecnie *Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów dokonał rozdziału bieżącej produkcji papieru na czwarty kwartał, przywracając kontyngent na pozostałe cele wydawnicze (poza podręcznikami) — w wysokości 3 ty[illegible].*

Ilością tą dysponować będzie komisja dla spraw papieru przy Prezydium Rady Ministrów.

Bitwa o prąd rozpoczęta

Wzrośnie moc polskich elektrowni

WARSZAWA. — Realizacja poważnych zadań, jakie postawił przed Polskim Przemysłem zjazd w S[illegible]cinie, zależą w dużym stopniu od rozbudowy naszej energetyki.

W najbliższym czasie wysiłki energetyki skoncentrują się na następujących zadaniach:

Odbudowa wielkiej elektrowni w Miechowicach, która prowadzona będzie w trzech etapach, uzyskując w każdym po 100 tysięcy kilowatów. Będzie ona przystosowana do wykorzystywania niskowartościowego węgla z Zagłębia Gliwickiego.

Elektrownie **w Szombierkach i Zabrzu** zostaną rozbudowane do swej pełnej mocy **105 tys. kilowatów.**

W końcu 49 roku będzie uruchomiony jeden zespół prądotwórczy w elektrowni **w Gorzowie**; w następnych latach rozbudujemy ją do **mocy 42 tys. kilowatów**. Umożliwi to **wyjście z kryzysu** energetycznego Ziemi Lubuskiej.

Uruchomiony będzie conajmniej jeden zespół **wielkiej siłowni wodnej w Bobrowej Górze**, co [illegible] będzie rocznie około **70 milionów kilowatogodzin.**

Przewidziana jest poza tym rozbudowa istniejących elektrowni **w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie, Bobrowej Górze, Czechnicy i Elblągu** oraz szereg elektrowni na Dolnym Śląsku **dzięki czemu w 1950 [illegible] siłowni na Ziemiach Odzyskanych wzrośnie o 165 tysięcy kilowatów.**

72 miliony zł na odbudowę Warszawy

WARSZAWA. — Akcja zbiórkowa na rzecz odbudowy stolicy w miesiącu propagandowym wrzesień [illegible] zadawalające wyniki. [illegible] 30 b. m. zebrano na odbudowę Warszawy 72.127.851 — zł.

Cukru mamy dość

WARSZAWA. — W związku z dającym się ostatnio zauważyć sezonowym zwiększeniem popytu na cukier, i co za tym idzie spekulanckimi próbami podwyższenia cen Centralny Zarząd Przemysłu Cukrowniczego komunikuje, że:

„zapasy cukru z ubiegłej kampanii nie wyczerpały się i znajdują się na składach w dostatecznej ilości, aby zabezpieczyć z nadwyżką całkowicie potrzeby ludności.

Kampania cukrownicza rozpocznie się w pierwszych dniach października i już w pierwszej dekadzie szereg cukrowni dostarczy nową partię cukru na rynek [illegible]

Nie będzie rangi niższych funkcjonariuszy

Przy Prezydium Rady Ministrów działa Biuro Usprawnienia Administracji. W dziedzinie ustawodawczej Biuro to przygotowało projekt zmiany ustawy o państwowej służbie cywilnej, który znosi podział pracowników państwowych na urzędników i niższych funkcjonariuszy, oraz podział urzędników na trzy kategorie. Uwzględniono liczne dezyderaty Związków zawodowych oraz postulaty kobiet.

W dalszej przyszłości projektuje się całkowitą zmianę pragmatyki służbowej, w celu pełnego jej dostosowania do naszych warunków socjalnych.

W związku z budżetem, który przewiduje znaczne redukcje etatów, Biuro Usprawnienia Administracji dołożyło wiele starań, aby redukcje te nie były sztywne i papierowe, lecz uwzględniały realne potrzeby i warunki pracy w poszczególnych ministerstwach. W żadnym jednak razie redukcje nie dotkną działów, w których praca rozbudowuje się.

Sprawozdanie sekretarza wojewódzkiego PPS tow. Al[illegible]go Sieradzkiego, wygłoszone na konferencji partyjnej w Katowicach, podamy w numerze jutrzejszym.

Jednolite dodatkowe ubezpieczenie górnicze

obejmie wszystkich górników

Omawiając problem zamierzonej reformy ubezpieczeń społecznych w Polsce, podzieliśmy w szeregu artykułów ocenę dotychczasowego stanu w tej dziedzinie, oraz postulaty świata pracy odnośnie mających nastąpić zmian.

W osobnym artykule wskazaliśmy, że istnieje odrębne, dodatkowe ubezpieczenie pensyjne górników, przy czym działają tu dwie instytucje: Kasa Bratnia Górników z Zagłębia Dąbrowskiego i Krakowskiego w Sosnowcu, oraz Spółka Bracka w Tarnowskich Górach, która obecnie obejmuje swą działalnością górników zatrudnionych w kopalniach Górnego Śląska, Opolszczyzny i Śląska Dolnego.

Działalność Spółki Brackiej w Tarnowskich Górach ma już swoja tradycje. Na Śląsku bowiem od lat obowiązywało ubezpieczenie górnicze niemieckie. Zawód górniczy jako specjalnie ciężki był traktowany według odrębnych praw. Jeszcze w roku 1876, kiedy w Niemczech wprowadzono przymusowe ubezpieczenie chorobowe, związki ubezpieczenia górniczego uważano za wzór ubezpieczeń społecznych, które w swej działalności wykazały bardzo dobre rezultaty. W początkach XX wieku wystąpiły w ustawodawstwie ubezpieczeniowym niemieckim tendencje powszechności.

Ubezpieczenia górnicze przeciwstawiły się wówczas zakusom na tradycyjne formy działania i tak przetrwały swą autonomię.

Trzeba dodać, że oprócz ubezpieczenia pensyjnego, Spółka Bracka w Tarnowskich Górach prowadziła ubezpieczenie chorobowe górników, posiadała do tego celu personel lekarski, ambulatoria i szpitale.

Jak wynika z przedwojennej statystyki w szpitalach, należących do Spółki Brackiej, poza górnikami przebywało wielu innych chorych, którzy nieraz stanowili około 20 procent ogólnej liczby pacjentów szpitalnych.

Nie wpływało to jednak na jakość leczenia chorych górników, gdyż Spółka Bracka w pierwszym rzędzie nastawiona była na zaspokajanie potrzeb swych członków ciężko pracujących górników.

Wyłączenie świadczeń chorobowych ze Spółki Brackiej

Po ostatniej wojnie zniesienie autonomii Górnego Śląska i przesunięcie granic Państwa na zachód pociągnęło za sobą szereg zmian w ustroju wewnętrznym tego terenu.

Jedną z takich zmian, obchodzącą szeroki ogół górniczy, jest przejęcie Kas Chorych i Zakładów dla Ubezpieczeń Inwalidzkich przez ogólnopolską Ubezpieczalnię Społeczną, oraz ograniczenie działalności Spółki Brackiej w Tarnowskich Górach jedynie do ubezpieczenia pensyjnego.

Te zmiany wywołały ożywioną dyskusję, trwającą jeszcze dotychczas odnośnie form ubezpieczeń społecznych na Śląsku.

W tej dyskusji dały się zauważyć różnice między przedstawicielami szerokich mas górniczych, a reprezentantami ubezpieczeń społecznych w Polsce. Argumenty, używane przez obydwie strony, można podzielić na trzy grupy.

W pierwszym rzędzie wchodzi tu w grę przywiązanie do form tradycyjnych, które niewątpliwie głęboko tkwią u podstaw działania Spółki Brackiej.

Po drugie trzeba wziąć pod uwagę specjalne warunki lecznictwa, związane z zawodem górniczym.

Trzecim argumentem, to [illegible]nienie atrakcyjności zawodu górniczego. Sprawa zwiększenia załóg kopalnianych, związana z problemem produkcji przemysłu węglowego, wymaga, aby górnictwo stało się popłatne i mające wzięcie wśród młodych ludzi, zastanawiających się nad wyborem zawodu. Nie ulega kwestii, że tę atrakcyjność zwiększyć mogą odpowiednie formy ubezpieczenia, jak i zakres lecznictwa w wypadku choroby zatrudnionego w górnictwie, lub jego nieszczęśliwego wypadku.

Nic też dziwnego, że w sferach górniczych wysuwane są argumenty, [illegible]jące za wyodrębnieniem lecznictwa górniczego.

Jako powody do zmiany istniejącego obecnie stanu podaje się, [illegible] innymi, że górnicy nie są otaczani dostateczną opieką [illegible] Ubezpieczalni Społecznych. Ponadto wysuwane są zarzuty, że w dzisiejszych warunkach kiedy lecznictwo wyłączono spod kompetencji Spółki Brackiej, wiele szpitali stoi zdewastowanych, a Ubezpieczalnia Społeczna nie ma pieniędzy na ich uruchomienie. Sprawy te niewątpliwie będą omawiane przy rozpatrywaniu [illegible]blemu reformy ubezpieczeń [illegible]lecznych w Polsce.

Dziś też nie zamierzamy zajmować w tej sprawie zdecydowanego stanowiska w tym przekonaniu, że najważniejszy głos mają tu szerokie masy górnicze, reprezentowane przez Centralny Związek Zawodowy Górników w Polsce.

Tu nadmienić trzeba, że Związek Górników żywo interesuje [illegible] zagadnieniami ubezpieczeń i lecznictwa górników. Działając w tym kierunku, członek prezydium zarządu głównego CZZG tow. Musioł, a jednocześnie wicedyrek[illegible] Spółki Brackiej, opracował projekt zreformowania działalności Spółki Brackiej pod kątem widzenia zgórą 200-tysięcznej masy górników. Do sprawy tej powrócimy w odpowiednim czasie.

Jednolite ubezpieczenie

Obecnie jesteśmy w okresie przejściowym w dziedzinie dodatkowego ubezpieczenia górniczego. **Dopiero bowiem po wydaniu ustawy scaleniowej, która obejmie wszystkich górników węglowych z całej Polski, będziemy mogli uznać problem ten za rozwiązany.**

Projekt opracowywany przez specjalną komisję, w skład której wchodzą rzeczoznawcy ze strony Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, Ministerstwa Przemysłu i Handlu, przedstawiciel Spółki Brackiej w osobie dyr. Potyki, reprezentanci Kasy Bratniej Górników w Sosnowcu ttow. Oraczewski i Bień oraz Zakładu Ubezpie[illegible] Społecznych, przewiduje że jednolitym dodatkowym ubezpieczeniem dla górników, oprócz pracowników przemysłu węglowego, objęci również zostaną górnicy z kopalń rud, galmanów, salin i kamieniołomów, prowadzonych systemem górniczym.

Jak ostatnio doniosła prasa, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej opracowało projekt jednolitego dodatkowego ubezpieczenia dla górników.

Celem tego ubezpieczenia jest zapewnienie górnikom — obok świadczeń, wypływających z u[illegible]pieczenia powszechnego — do[illegible]kowych świadczeń na starość, [illegible] w wypadku niezdolności do pracy.

Projekt ten uwzględnia przede wszystkim ciężkie warunki pracy górników.

Należy się spodziewać, że wymieniona wyżej komisja rozpatrzy ostatecznie opracowany projekt, który wejdzie w życie w drodze dekretu, lub też na podstawie ustawy sejmowej.

W ten sposób uregulowana zostałaby jednolicie sprawa dodatkowego ubezpieczenia górników z Zagłębia Dąbrowskiego, Krakowskiego, oraz Górnego, Dolnego Śląska i Opolszczyzny.

Poruszone przez nas zagadnienie niewątpliwie wywoła odzew wśród działaczy związkowych, zajmujących się problemem ubezpieczeń społecznych. Oddamy im głos po zakończeniu cyklu artyku[illegible] zamierzonej reformie.

T. L.

Skład Rady PPS

województwa śląsko-dąbrowskiego

W wyniku wyborów przeprowadzonych na III Konferencji Wojewódzkiej PPS w Katowicach do Wojewódzkiej Rady PPS weszli następujący ttow.: **Alfus Z., Bielak M., Bartecha J., Berger M., Birken I., [illegible]dzoń A., Banasik L., Bień A. Borowiak F., Chromik S., Cofała K., Dąbek W., Dragon R., Dziunikowski Zb., Gazek J., Goik, Jacak A., Jarosz F., Kaszyński M., Kuzik H., Kura St. Klott M., Kaczmarski W., Lech A., Linke B., Łuka[illegible] Z., Łaskowski K., Men[illegible] Cz., Mandla J., Marcisiak, Macura A., Markowa A., Mucha S., Maslankiewicz M., Nontka-Namirski P., Nowaczek J., Nargiel S., Oraczewski P., Ociepka E., Pelowa M., Ptasiński J., Pałka-Karpiński L., Pawełczyk R., Podgórzec E., Pruchnicki S., Różalski H., Roksza Cz., Rumannsdorfer, [illegible] St., Szebesta A., Sosna, [illegible]firski R., Ślusarski Zb., Trąbalski F., Tombak J., Waszak J., Wejda A., Wencel S., Wojcie[illegible] S., Wieczorek St., Wię[illegible] E., Zagrodzki J., Zasuń J., [illegible] T., Zalewski Z., Zdziarek-Mirski.**

Przewodniczącym Rady Wojewódzkiej został jednogłośnie [illegible]rany nestor socjalistów [illegible]ich tow. poseł Trąbalski [illegible]ciszek.

PREZYDIUM WK PPS

Spośród Rady Wojewódzkiej został wybrany Komitet Wojewódzki PPS. W skład Prezydium WK PPS weszli następujący ttow.:

Przewodniczący — tow. **Oraczewski Piotr,**

[illegible] tow. [illegible]

[illegible]

Sekretarz Wojewódzki tow. poseł Sieradzki Aleksy.

I. sekretarz tow. poseł **[illegible] Stachoń.**

[illegible]

Z naszego stanowiska

Przezwyciężamy trudności

Wrażenia wyniesione z trzeciej konferencji wojewódzkiej PPS w Katowicach są naprawdę budujące. Organizacja wojewódzka [illegible] Zagłębia śląsko-dąbrowskiego może być dumna z jego przebiegu, z postawy delegacji, z poziomu dyskusji, w której uderzała trafność sformułowań i trzeźwość oceny. Równocześnie jednak należy stwierdzić, że poziom zjazdu, treść poruszanych spraw i atmosfera o[illegible] są wyrazem olbrzymiego postępu organizacyjnego, który jest dorobkiem nie tylko jednej organizacji wojewódzkiej, ale całej Partii.

Jakie można wyciągnąć wnioski ogólne na użytek nie tylko organizacji wojewódzkiej PPS na terenie województwa śląsko-dąbrowskiego, ale całej Partii, nawet całej klasy robotniczej w Polsce.

Przede wszystkim należy stwierdzić, że jeszcze nigdy w okresie powojennym nie było tak ścisłego, pełnego zrozumienia między naczelnymi władzami naszej Partii, a partyjnymi władzami terenowymi, aktywem partyjnym i masą członkowską. Wszystkie wypowiedzi przedstawicieli Centralnego Komitetu Wykonawczego, jak również miejscowego Komitetu Wojewódzkiego spotykały się nie tylko z aprobatą zebranych delegatów, ale miejscami nawet [illegible]n aplauzem.

[illegible] podkreślić, że i z drugiej strony postulaty wysuwane przez przedstawicieli dołów partyjnych znajdowały pełne zrozumienie u przedstawicieli naczelnych władz partyjnych. Ta całkowita zgodność w poglądach i ocenach świadczy dobitnie o zwartości ideowej Partii i jej pełnej dyscyplinie organizacyjnej. Masy partyjne mają całkowite zaufanie do swych władz i swoich [illegible]ców, a równocześnie [illegible] przywódcy mogą być pewni pełnego poparcia ze strony olbrzymiej masy towarzyszów partyjnych. Odrodzona PPS jest organizacją sprawną i karną, świadomą celów i zadań, które przed nią stoją, zdaje sobie sprawę ze swej siły realnej i możliwości, którymi dysponuje.

Przyjęta rezolucja jest wyrazem generalnej linii politycznej PPS, jest odbiciem najistotniejszych zadań, które stoją przed nami.

Hasło jednolitego frontu klasy robotniczej nie jest dla nas zawołaniem świątecznym, nie było nigdy taktycznym manewrem. Jest to wyraz określonej konieczności historycznej, wynika z logiki układu stosunków, jest orężem klasy robotniczej, która czuje swą odpowiedzialność za losy narodu i państwa oraz chce ugruntować do[illegible]ne przemiany społeczne, pogłębić je i rozszerzyć. Uchwały czerwcowe Rady Naczelnej PPS należycie sprecyzowały dążenia i poglądy naszych mas partyjnych.

Nawet w tych wypadkach, gdy istnieją — jakże zrozumiale w stosunkach między partiami, opartymi na tej samej bazie społecznej, liczącymi olbrzymie masy ludzkie — lokalne zatargi i nieporozumienia, narzekania i utyskiwania przestają być aktualne. Obserwujemy stwierdzanie faktów i wyciąganie wniosków, konsekwentną obronę przyjętej postawy w tych wypadkach, kiedy istnieje przekonanie o słuszności zajętego stanowiska, a przedmiot sporu przedstawia poważny interes natury politycznej lub społecznej. Obserwujemy [illegible]nie do załatwienia spraw [illegible]nych na miejscu bez uciekania się do interwencji nadrzędnych czynników partyjnych.

Na czoło zagadnień wysuwają się zagadnienia gospodarcze. Jest to dowodem stale pogłębiającego się uświadomienia rzesz robotniczych. Przedstawiciele dołów partyjnych [illegible]ką troskę poruszają [illegible] związane z naszym [illegible] trzechletnim. Postępy [illegible] realizacji są nadzwyczaj [illegible]nie obserwowane.

Wiadomo, że nasza sytuacja gospodarcza jest ciężka. Co ją [illegible] poprawić? Co może przyśpieszyć rozwiązania korzystne dla klasy robotniczej i dla całego narodu? Co na tym odcinku [illegible]

Masy zorganizowane w PPS nigdy nie przyjmowały metody [illegible] podejmując ciężki [illegible] drodze, którą wytyczyły rządy demokratyczne w Polsce powojennej. W poważnym trudzie odbudowy staramy się w miarę możności pomagać sobie sami. Wyrazem naszych dążeń jest plan 3-letni. [illegible]kim stosunkowo odcinku czasu i stwarza silne fundamenty pod dalszą rozbudowę naszej gospodarki narodowej. Wytyczając generalną linię i stawiając doraźne cele, mobilizuje on nasze możliwości.

Rozwiązanie naszych trudności leży przede wszystkim w podniesieniu ilościowym naszej produkcji przemysłowej i jej jakościowym ulepszeniu. Powiększenie areału ziemi uprawnej oraz wysiłki w kierunku poprawy wydajności gleby pozwolą nam zaopatrzyć kraj w dostateczną ilość artykułów żywnościowych, uwalniając nas od zależności od zagranicy w tym zakresie.

Problem produkcji stanowi obecnie naczelny punkt zainteresowań klasy robotniczej. Nasze masy pepesowskie dają te[illegible] sycenia rynku towarami oraz wyprodukowania ewentualnych nadwyżek eksportowych.

Zagadnienie wzmożonej wydajności i zwiększonej dyscypliny pracy przestaje być hasłem, staje się ono konkretnym zadaniem, realizowanym przez naszych towarzyszy jednostkowo i w zespołach w kopalniach, hutach i fabrykach.

PPS podejmuje dalsze zadania i PPS je wykona, mając do dyspozycji setki tysięcy uświadomionych i karnych członków.

Sprawa „veta" utrzymana

NOWY JORK. — W komisji ONZ do spraw porządku dziennego zapadła uchwała utrzymania [illegible] porządku dziennym wniosku Australii w sprawie veta. Uchwałę tę przyjęto 11 głosami przeciwko jednemu głosowi Związku Radzieckiego.

Delegat radziecki Gromyko oświadczył, że uważa wniosek za nieusprawiedliwiony i argumenty, wysunięte na jego poparcie, [illegible] bezpodstawne, oraz zmierzające do pogwałcenia Karty ONZ

Dokument czy legenda?

Oświęcim w soczewce kamery filmowej

Wczoraj . . .

Była to jak na Oświęcim naprawdę historia romantyczna. Któregoś dnia latem w 1944 roku obydwa obozy męski i kobiecy zelektryzowała wieść o ucieczce więźnia nr. 531 Edwarda Galińskiego i Marty Zimetbaum nr 1988 zwanej popularnie „Mally"

Wszyscy na plan! Cisza! Zaczynamy..

Fot. Kieta.

Uczucie dwojga młodych ludzi silniejsze było niż drut kolczasty elektrycznych płotów..

Dłuższy niż zwykle apel [illegible]kał w noc ramionami reflektorów, ślizgającymi się bezszelestnie na martwych ścianach bloków Oślepiające światła w ciasnych korytarzach ulic i czarne sylwetki zabudowań pod rozgwieżdżonym letnim niebem przypominały atelier filmowe. Apel trwał a film toczył się dalej nieodmienną drogą ku tragicznemu finałowi. Pędził w wyścigu ze śmiercią w pogoni SS-mańskich plutonów, dzwonił alarmem. Po kilku dniach gestapo aresztowało obydwoje w Bielsku.

W ciemnicy w najgorszym [illegible] bunkrów 11 bloku na ścianie widnieje wydrapany paznokciem napis — „**537 Galiński Edward. 1988 Mally Zimetba-- 4+1 /6"** — jest to ostatni ślad tej romantycznej historii. Galiński został stracony i na Mally czekała w Brzezince szubienica. Przed wejściem na stopnie dziewczyna podcięła sobie żyły..

Dzisiaj . . .

W biurze ekipy filmowej w Oświęcimiu uprzejma sekretarka informuje nas: „są właśnie w Dworach". Nie bardzo orientujemy się w drodze, ale z pomocą przychodzi miła, sympatyczna nieznajoma, która oświadcza krótko: ja panów poprowadzę! Spojrzałem z pewnym niedowierzaniem na karmin ust i lakier paznokci palców, które niecierpliwie gasiły papierosa. Daremnie szukałem w pamięci, starając się przypomnieć, gdzie mogliśmy się już widzieć. Ułamkiem sekundy przypomniała mi się jedna z nakręcanych przed kilku tygodniami scen w Brzezince, kiedy przy bramie wjazdowej stała obok wysokiego SS-mana, bohaterka produkowanego filmu Marta - Drapińska Barbara, wybitna artystka sceny łódzkiej. Kilka słów usuwa wszelkie wątpliwości podczas, gdy samochód na siatce ulic fabryki w Dworach mknie w poszukiwaniu ekipy filmowej.

Wizja przeszłości

To tutaj! — mówi p. Barbara. Na bladym błękicie jesiennego południa tkwią nieruchomo sylwetki SS-manów z psami na smyczy, pilnując drużyny robotniczej więźniarek. Jeden z nich wykrzykuje coś pod naszym adresem i groźnie potrząsa pejczem.

Na moment znieruchomiałem, szukając w pamięci swego numeru. Ręka bezwiednie [illegible]ciała sięgnąć do głowy, aby według starych prawideł obozowych zdjąć czapkę. Dopiero polskie słowa „trupiej czaszki" — „nie tędy, zejdźcie sprzed obiektywu! — przypominają o rzeczywistości. Zawstydziłem się ruchu dłoni po czapkę, ale nikt go nie spostrzegł.

Jeszcze kilka kroków i zza pagórka wybiega niesamowita wizja przeszłości. Kilkadziesiąt obdartych i brudnych pasiaków zmaga się z ogromną cysterną w takt uderzeń kijów i chrapliwych [illegible] krzyków kapo. Drewniaki tłuką się niezdarnie po rumowisku przy dźwięku blaszanych misek, przypiętych postronkiem do pasa. W ochrypłej wściekłości kapo w nieruchomej i wzgardliwej obojętności SS-mańskich posterunków dźwiga się dawna groza..

5 minut przerwy

Stop! — akcja miesza się, tłum nieruchomieje. Teraz dopiero widać obiektyw kamery, grupę operatorów, reżyserów i asystentów.

— Hej! SS-man stanąć prosto, dźwignąć psa" — woła jeden z asystentów. Żołnierz posłusznie prostuje się i podciąga psa smyczą Niebardzo mieści się to w dawnych obozowych pojęciach tak, jak nie rozumiem flirtu wyordererowanego Unterscharffuehrera z brudno odzianą więźniarką, którzy odpoczywają zapijając w antrakcie przyjaźń lemoniadą.

[illegible]

Odpoczynek nie trwa długo. Wszyscy na plan! Cisza! Zaczynamy! — pada rozkaz. Stacja utrwalająca dźwięk daje sygnał klaksonem. Przed obiektywem trzask tabliczki oznaczającej obraz 212. [illegible]

Teraz dopiero widać objektywy kamery.. W berecie Borys Monastyrski.

Fot. Kieta

Korzystając z chwili czasu zwracamy się do pani Barbary Drabińskiej z prośbą o kilka słów [illegible] temat nakręconego filmu.

„Główna rola kobieca jest nieco zażenowana ilością pytań, które padają ze wszystkich stron. To że autorami scenariusza są więźniarki Brzezinki Wanda Jakubowska i Sznajder Gertruda, które obecnie reżyserują film, ze zdjęciami kieruje ob. Holender, a głównym operatorem jest realizator świetnego filmu radzieckiego „Dusze nieujarzmione" Borys Monastyr[illegible] — już wiemy. Znamy obsadę ról żeńskich, w których występują: Bartówna, Niwińska, Kijewska, Jaraczówna, Ślaska, oraz artystki radzieckie: Masza, Winogradowa i Tatjana Górecka Młoda artystka francuska Huquetta Faget już wyjechała

Pościg za słońcem

Czekam na moment, aby zadać pytanie innego rodzaju — Jak pani czuje się w swej roli i co pani [illegible] niej może powiedzieć?

Rola Marty jest autentyczna [illegible]ówi pani Barbara, a potem ściągając łuki brwi głębokim zamyśleniem — Nie jest się w stanie jednak pokazać całego obozu. Nikt nie jest w stanie pokazać okrucieństwa Niemców. Aby wejść [illegible] rolę i atmosferę obozu, przeczytałam książki Szmaglewskiej i Żywulskiej, ale właściwy nastrój można osiągnąć tylko tutaj. Dłuższy pobyt tutaj bardzo pomaga do zagrania tej roli.

Znowu przerwa. Z twarzy SS-manów znika złowrogie napięcie tłum pasiaków przysiada na ziemi, aby przez chwilę odetchnąć. Nie łatwa to praca. Wieczny pościg za słońcem, bez którego nie da się kręcić. Wyjątkowa jak na klimat Oświęcimia jesień pozwala wykorzystywać słoneczne dni od świtu aż do zachodu.

Po kilkutygodniowej pracy zbliżają się ostatnie dni pobytu ekipy filmowej na tym cmentarzysku posępnej i groźnej przeszłości. Nastąpią teraz prace w atelier nad montażem, synchronizacją dźwięków, oprawą muzyczną, której kompozytorem jest Roman Palester i nad kręceniem kilku scen wnętrz.

Bez przesady!

Będzie to niewątpliwie wielki pełnometrażowy film polskiej produkcji powojennej. Ale nie będzie to film dokumentarny, jak chcą koniecznie niektórzy, zapowiadając go w sensie dokumentu. Jest to założenie błędne i fałszywie informujące. Przecież nawet świetnie reżyserowane zbiorowe sceny o ogromnym rozmachu z tysiącem statystów nie mogą być

Rola Marty jest autentyczna — mówi p. Barbara ściągając brwi zamyśleniem.

Fot. Kieta.

w żadnym wypadku autentyczne. Nawet teren, na którym gęsta zieleń wyparła żółte klepisko gliny, stracił dawne oblicze. Dokumenty z obozów widzieliśmy w świetnym filmie radzieckim „Sąd Narodów". Były one sprowadzone do minimum, albowiem groza i kondensacja zbrodni przerasta w tych autentykach siły człowieka.

W filmie „List z Oświęcimia" autentyczny jest wątek tragicznych dziejów Marty, których ciężar rekonstrukcji podjęła p. Drapinska. Ale i ten wątek z perspektywy czasu przybiera kształty legendy nawet w opowiadaniach świadków byłych więźniów, [illegible] prowadzących po obozie. Autentyczne są pasiaki i wiele akcesoriów. Całość jednak nie ma nic wspólnego z dokumentem.

Nie sposób stworzyć te same okoliczności, które stały się dokumentem zbrodni i hańby niemieckiej. Sumienie ludzkie broni się przed powrotem do koszmaru hitlerowskich metod.

Dlatego też film o Oświęcimiu niechże zostanie opowiadaniem, które dotyczy zaledwie fragmentu przeszłości tego tragicznego miejsca, bez cienia pretensji do obrazu dokumentarnego.

Jeśli film ten pokaże choć w części tragiczne dzieje człowieka wplątanego w druty kolczaste koncentracyjnego obozu i cień grozy metod hitlerowskiego systemu, jeśli zdoła przekonać tych którzy dotąd nie dowierzali, jeżeli trafi do niezdecydowanych, jako ostrzeżenie przed drzemką w głębi duszy niemieckiej zbrodni — to spełni niewątpliwie swe zadanie. Tego się spodziewamy.

Mieczysław Kieta

Konferencja lekarzy weterynaryjnych

województwa krakowskiego

(A) W sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego odbyła się konferencja państwowych i samorządowych lekarzy weterynaryjnych województwa krakowskiego, przy udziale delegata Ministerstwa Reform Rolnych prof. Parnasa, wicewojewody inż. Kuleszy i delegata FAO — Klarka.

Konferencję zagaił wicewojewoda Kulesza, po czym naczelnik Wydziału weterynaryjnego omówił stan służby weterynaryjnej na terenie województwa. Następnie kierownicy oddziałów referowali sprawy zwalczania zakaźnych chorób zwierząt, higieny mięsa i przetworów mięsnych.

Przedstawiciel Ministerstwa prof. Parnas przedstawił plan pracy służby weterynaryjnej, po czym na zakończenie delegat FAO omówił wyniki i warunki służby weterynaryjnej USA.

RADIO

NAJCIEKAWSZE AUDYCJE
we czwartek 25 września br.

[illegible] 14.15 Koncert życzeń; 14.45 Koncert reklamowy; 15.10 Audycja dla dzieci; 15.30 Recital fortepianowy Augusta Morrisona; 16.20 „Zagadki muzyczne"; 17.00 „Muzyka dla wszystkich"; 19.00 Audycja TUR-u; 19.10 Audycja dla wojska; 20.25 Dziennik wieczorny; 21.00 Pierwszy wymienny koncert symfoniczny pomiędzy Radiofonią Polską a Czechosłowacką; 22.00 „Śmiech zaraźliwy" — słuchowisko; 22.25 Koncert orkiestry tanecznej; 23.00 Ostatnie wiadomości; 24.00 Hymn i koniec audycji.

ODBUDOWA WARSZAWY — TO ZWYCIĘSTWO NAD ZABORCZOŚCIĄ NIEMIECKĄ.

Co, gdzie i kiedy?

W TEATRACH:

Teatr Miejski im. Słowackiego — godz. 19 — „Romans" Sheldona.

Miejski Stary Teatr — duża sala — godz. 19,30 — „Historia dwu serc" — komedia Dulluda Mała sala — godz. 19,15 — „Mąż i żona — komedia A. Fredry.

Teatr „Domu Żołnierza" — (Lubicz nr 48) — godz. 19,30 — „Pan naczelnik to ja" — z A. Fertnerem

Teatr Powszechny TUR (dawniej „Scala") — godz. 19,30 — „Śluby panieńskie" A Fredry z Jerzym Leszczyńskim.

Teatr Lalki i Aktora „Groteska" — godz. 12,30 — „Wesele lalki" i „Biedulka". Przedstawienie szkolne.

W KINACH

[illegible]

od wtorku, 23 września 1947 r.

APOLLO: Noc grudniowa; SZTUKA: Noc grudniowa; Świt: Mściwy jastrząb; WANDA: Siódma zasłona; UCIECHA: W cieniu podejrzenia; WARSZAWA: Statek pułapka; GDAŃSK: 7-miu śmiałych; WOLNOŚĆ: Złota maska.

Początek seansów. Kinoteatr Świt i Sztuka 15.30, 17.30 i 19,30. Uciecha 15,30, 17.45 i 20. Wanda, Warszawa, Gdańsk i Wolność: 16 18 i 20.

Kino Objazdowe Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej w Krakowie wyświetla codziennie — film produkcji Radzieckiej pt. „Zaklęta Narzeczona" poprzedzony aktualną kroniką filmową.

Początek seansu o godz. 19,30. — Bilety wstępu 20 zł. — W razie pogody film będzie wyświetlany w ogrodzie. — W niedzielę dwa seanse o godz. 17 i 19,30.

Dźwiękowe Kino Oświatowe Instytutu Filmowego ul. Garncarska 1, wyświetla od dnia 20.9. do 3. 10 br.

1) Ludzie ognia i stali;
2) Przejawy siły roślin;
3) Świstaki

Dodatek — komedyjka kolorowa kreskówka. Początek seansów — [illegible] 17,30, 19. — W niedzielę i święta poranki o godz. 11.30.

DYŻURY W APTEKACH KRAKOWSKICH. Rynek 13, Floriańska 15, Lubicz 7, Długa 4, Retoryka 1, Zwierzyniecka 7, Pl. Inwalidów 7, [illegible]

DYŻUR LEKARZA POŁOŻNIKA Ubezpieczalni Społ. dnia 24 września dr. Helbich Adam — Kopernika 23 — tel. 548-30.

W nagłych zachorzeniach w nocy należy wezwać lekarza dyżurnego z Ubezpieczalni Nr tel. 570-70. —

[illegible]

Otwarcie Liceum Technik Plastycznych w Wiśniczu

(A) W niedzielę odbyło się w Wiśniczu uroczyste otwarcie Liceum Technik Plastycznych, na które przybyli delegat Ministerstwa Kultury i Sztuki prof. Sheybal, wojewoda krakowski dr Pasenkiewicz, wojewoda inż. Kulesza, oraz naczelnik wojewódzkiego wydziału Kultury i Sztuki — Wejman.

Po nabożeństwie, przed Zarządem Miejskim, starosta bocheński tow. Wolff powitał przybyłych gości, po czym dyrektor nowootwartego Liceum tow. Bernacki przedstawił etapy powstawania szkoły, której zorganizowanie jest dziełem społeczeństwa Wiśnicza, a przede wszystkim staraniem starosty powiatowego i prof. Fischera.

Następnie uroczystość przeniosła się pod gmach szkolny, gdzie wojewoda dr Pasenkiewicz po krótkim przemówieniu dokonał przecięcia wstęgi, po czym nastąpiło poświęcenie budynku i zwiedzanie sal szkolnych.

Liceum Technik Plastycznych jest drugą tego rodzaju uczelnią na terenie państwa. Obejmując trzy działy: koszykarski, tkacki i ceramiczny (z których w tej chwili uruchomione są dwa ostatnie) — zapewni okolicznej młodzieży, wśród której wiele jest zdolnych jednostek, zdobycie wiedzy fachowej, dostarczając równocześnie przemysłowi fachowców z dziedzin dotąd przez szkolnictwo zaniedbanych. Zorganizowany przy szkole internat da pomieszczenie około 70 uczniom z dalszych okolic.

Po obiedzie, przy którym odczytane zostały depesze z życzeniami od ministra Kultury i Sztuki Stefana Dybowskiego, dr. Urbanowicza, oraz posła tow Bolesława Drobnera — nastąpiło zwiedzenie ruin zamku, gdzie interesujących wyjaśnień udzielał historyk ziemi bocheńskiej prof. Fischer, oraz popisy chóru i zespołu tanecznego na dziedzińcu zamkowym.

W jaki sposób można pomóc Warszawie?

Obligacje na odbudowę Stolicy

(A) Od towarzysza podpisującego się „T. C." otrzymaliśmy list z dołączoną obligacją Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju (1946 r.), przeznaczoną na odbudowę Warszawy Tow. „T. C." pisze, że nie posiadając pieniędzy, nie może złożyć na ten cel kwoty pieniężnej i dlatego składa obligację, opiewającą na 2.000 zł.

Inicjatywa bardzo piękna. Napewno wielu jest u nas obywateli, którzy chętnie pomogliby w odbudowie Stolicy, lecz nie posiadając gotówki, nie mogą tej pomocy zrealizować. Wśród nich [illegible] wielu posiada obligacje Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju.

Gdyby wszyscy, którzy w tej chwili nie rozporządzają gotówką — złożyli swoje obligacje — akcja ta przyniosłaby miliony złotych, stanowiących dla Komitetu Odbudowy Stolicy pokaźny kapitał który w swoim czasie zamieniony by został na środki obiegowe.

[illegible] z [illegible] KOS-em „Naprzód" obok [illegible] ofiar pieniężnych prowadzić będzie łańcuch obligacyj PPOK, składanych na piękny cel niesienia pomocy Warszawie.

Ostatnie jelenie giną w Tatrach

Smutny fakt zabicia jednego z ostatnich dziewięciu jeleni w Polskich Tatrach zdarzył się w okolicy Zazadniej. Górale, pasący tam owce, zagonili jelenia nad strome urwisko, i gdy zwierzę skoczyło, [illegible], dobili je i podzielili [illegible].

Nadleśnictwo zakopiańskie wdrożyło dochodzenie i jest nadzieja, że [illegible].

Nie pomogła apelacja

(S) Sądy bardzo surowo traktują sprawy t. zw. zniewolenia. Typową taką sprawą był proces wszczęty przeciw Janowi Wargackiemu wieśniakowi ze wsi Stece, który 29 marca br., przejeżdżając konno koło lasu w Wilczej Woli i ujrzawszy idącą samotnie Wiktorię Gazda, lat 40, usiłował zniewolić ją. Napastowana, widząc, że nie ma ratunku poczęła rozpaczliwie krzyczeć, czym przerażony napastnik skoczył na konie i odjechał. Wargackiego rozpoznał jeden z gospodarzy we Stece.

Sąd Okręgowy skazał Wargackiego na 6 miesięcy więzienia.

Sąd Apelacyjny pod przewodnictwem prezesa, tow. dr Różańskiego w obecności wotantów, sędziów dr. Kawęckiego i ob. Łaby wyrok powyższy zatwierdził z warunkowym zawieszeniem kary na okres lat 5-ciu, oraz uiszczeniem kosztów sądowych w wysokości 500 zł.

FILMY

W RAMACH WYMIANY KULTURALNEJ ZE ZWIĄZKIEM RADZIECKIM

(S) W ramach Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej kina krakowskie „Świt" i „Uciecha" otrzymały szereg filmów, które będą wyświetlane od 1—7 października.

Tak więc w kinie „Świt" zobaczą Krakowianie następujące filmy: Admirał Nachimow, W imię życia, Dwaj panowie F.

W kinie „Uciecha": Rodzina Artomonowych.

Poza tym na terenie większych miast będą wyświetlane filmy: Lermontow, Urwisz Gawrosz, Kopciuszek, [illegible]

Film Polski urządzi kina objazdowe z filmami: Nowe pokolenie, Knokaut, Goal, Biały kieł i Siedmiu śmiałych.

Natomiast kina objazdowe Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej pokażą obrazy: Zaczarowany świat, Konik Garbusek, Maksym, Zwatiowane lotnisko.

W dniu 7 listopada jako w rocznicę 30-lecia rewolucji październikowej w Związku Radzieckim, w Poroninie, przed domem, gdzie mieszkał w swoim czasie Lenin zostanie odkryty kamień z napisem wyrytym ku czci wielkiego twórcy rewolucji.

Ponadto w tych dniach została otwarta w Krakowie wystawa książki radzieckiej, z której to wystawy obecnie korzysta wojsko, a przy końcu tygodnia Towarzystwo Przyjaźni Polsko - Radzieckiej odda wystawę uroczyście do użytku publiczności krakowskiej. Należy dodać, że wśród książek znajdują się przepiękne wydania wielkich dzieł Mickiewicza, Słowackiego i autorów bieżących w tłumaczeniu na język rosyjski.

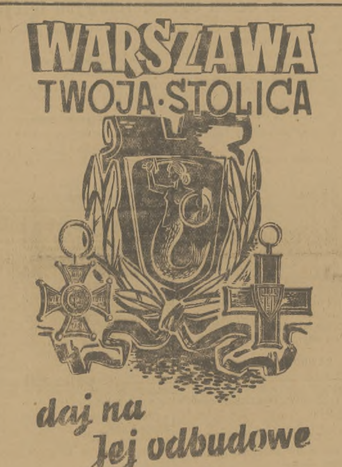
Szerzenie kultury i oświaty

wśród gospodyń wiejskich

[illegible] W ostatnich czasach Liga Kobiet zorganizowała w powiecie krakowskim cztery koła: Swoszowice, (mogą się pochwalić dużym osiągnięciem — zorganizowaniem półkolonii dla 80 najbiedniejszych dzieci z doskonałym wynikiem), Soboniowice, Wieliczka — Saliny i Włosań, leżące w granicy powiatu krakowskiego. Koła te liczą 150 członkiń, rekrutujących się z gospodyń wiejskich, a na Salinach — z robotnic. Obecnie organizowane są Kosocice i Podstolice oraz Bieżanów.

Wielką zasługę w organizowaniu tych niesłychanie ważnych placówek położyła przewodnicząca Powiatowego Zarządu Ligi Kobiet — tow. Kazimiera Marciniakowa przy energicznej pomocy w-przew. starościny Falkowskiej i w-przew Jadwigi Górskiej oraz sekretarki tow. Zofii Lubańskiej.

Liga korzysta na razie na wsiach ze świetlic w budynkach szkolnych. Wieś garnie się chętnie do świeżo założonej organizacji, tym bardziej, że w programie jest poza pracą obywatelską społeczną oraz oświatową — założenie kursów krawieckich, gospodarstwa domowego i dziewiar[illegible]

Zakończenie kursu szkoleniowego dla wójtów powiatu krakowskiego

(A) W sobotę, przy udziale starosty powiatowego Falkowskiego, naczelnika Wydziału Samorządowego Urzędu Wojewódzkiego tow. Osieckiego, zakończył się w Zakopanem 10-dniowy kurs szkoleniowy dla wójtów powiatu krakowskiego.

Na kursie tym, prowadzonym przez inspektora powiatowego ob. [illegible]kę omawiano sprawy dotyczące samorządu terytorialnego. Uczestnicy kursu mieszkali w willi „Stasia" — domu wypoczynkowym pracowników Związku Sa[illegible]

W PARTII PPS

ZEBRANIE AKTYWÓW PPS i PPR W PROSZOWICACH

(Sr) W niedzielę, dnia 21 bm. w Proszowicach odbyło się zebranie aktywów PPS i PPR z udziałem tow. dr. Gromnego z ramienia PK PPS w Miechowie i tow. posła Tborowicza z ramienia KP PPR w Miechowie. Po referatach na temat praktyki jednolito - frontowej odbyła się ożywiona dyskusja, w której udział wzięli liczni aktywiści z ramienia obu partyj.

Powzięto uchwały stwierdzające, że współpraca między PPS i PPR rozwija się pomyślnie

Napady uwieńczone wielomilionowym łupem

[illegible] rozpoczął się w Krakowie w Rejonowym Sądzie Wojskowym 3-dniowy proces przeciwko bandzie rabunkowej.

Jesienią w roku 1946 Władysław Nikodemowicz vel Nowak [illegible] Świerk zorganizował bandę składającą się z kilkunastu członków grasujących na terenie Krakowa, Bytomia, Gliwic oraz Tarnowskich Gór.

Głównym z aresztowanych [illegible] Edward Dalewski, który w swoim czasie był kapitanem. Dalewski wywoził nielegalnie z Polski zagranicę — do Węgier i Czechosłowacji w hurtowych ilościach cukier i sól, a z powrotem przywoził skórę i papier, które sprzedawał na wolnym rynku w Krakowie. Na tym nielegalnym przemycie Dalewski, jak sam przyznał się, zarobił 800.000 złotych. Do bandy wstąpił we wrześniu 1946 roku. Pierwszym jego wyczynem w bandzie było zorganizowanie napadu na [illegible] Państwowych Zakładów [illegible] nlu w Czyżynach, jad[illegible] pieką funkcjonariuszy M. O. Pracownik PZUT w Czyżynach Józef Satora, uprzedził Dalewskiego, [illegible] 14 października kasjer podejmie pieniądze w banku na wykup [illegible]rowca tytoniu. Dalewski sam [illegible] brał udziału w napadzie, ale dostarczył auta ciężarowego, a członek bandy, Mieczysław Kowalski wraz z innymi bandytami wszyscy uzbrojeni, zagrodził drogę autem i zasypał strzałami nadjeżdżający samochód z kasjerem. Po rozbrojeniu 2 funkcjonariuszy M. O. i zabraniu im broni, zrabowano kasjerowi teczkę z pół milionem złotych z czego Kowalski otrzymał 45.000 zł., a Dalewski 35.000 zł.

Ponadto dokonano gwałtownego zamachu na kasjera PZUT i funkcjonariusza M. O., przy czym zrabowano pół miliona złotych.

W Gliwicach napadnięto na kasjera Banku Gosp. Kraj., rabując mu 2 miliony złotych, z czego Kowalski otrzymał 150.000 zł.

Poza tymi napadami banda brała udział w licznych rabunkach, dokonywanych w prywatnych mieszkaniach u ludzi specjalnie zamożnych, posiadając meliny, w których następował podział łupów. Członkowie bandy podczas jednego z napadów zastrzelili funkcjonariuszy M. O.

Ze względu na dużą ilość oskarżonych oraz świadków rozprawa odbywa się w ogromnej sali ORMO.

Uniewinniony od zarzutów

(S) W swoim czasie kierownikiem technicznym kolejki linowej w Krynicy został zamianowany Antoni Maciejowski, któremu zarzucono, że zabrał meble z kawiarni dzierżawionej przez Niemkę Jani[illegible] Windhajmową, sprzedając je [illegible] że sprzedał koks w ilości 11 ton.

Dla zrehabilitowania osoby Antoniego Maciejowskiego podajemy do publicznej wiadomości, że Sąd Okręgowy Maciejowskiego z powyższych zarzutów uniewinnił, a Sąd Apelacyjny pod przewodnictwem sędziego Gardulskiego i w obecności wotantów, sędziego, dr Kawęckiego i Łaby mimo zaskarżenia wyroku — wyrok ten również zatwierdził.

PRZEGLĄD

Listy do Redakcji

Komitet PPS przy Fabryce Kabli na odbudowę Warszawy

Od Komitetu Zakładowego PPS przy Fabryce Kabli w Krakowie, otrzymaliśmy następujący list.

„Proponujemy otworzyć w „Naprzodzie" łańcuch prasowy składek na rzecz Odbudowy Stolicy. Chcemy bowiem jeszcze raz udokumentować, jak bardzo drogą jest dla nas, socjalistów z WK krakowskiego zniszczona Stolica. Apelujemy więc do wszystkich Komitetów i do wszystkich towarzyszy z województwa krakowskiego o przyłączenie się do łańcucha prasowego w „Naprzodzie".

Otwierając łańcuch prasowy wpłacamy zł. 10 tysięcy i wzywamy Dyrekcję F-ki Kabli, Komitet Fabryczny f-my Zieleniewski, Solvay, Wytwórnię Sygnałów oraz wszystkie Komitety Fabryczne i Dzielnicowe z terenu Krakowa. Wzywamy również wszystkie Komitety Powiatowe, i tow. tow posła dr. Drobnera, posła Kowalczyka, sekr. Machno, Ciepielowa, Bociana, Rejmana, Bałabana, Flachta, z Tarnowa: tow. tow. Sitę, Duszę, Lorenca, Koperę, z Zakopanego tow. Powroźnikową, z Chrzanowa: tow. Bromboszcza".

Inicjatywa członków Komitetu Zakładowego PPS przy Fabryce Kabli jest godna pochwały i naśladowania. Ze swej strony dodamy jeszcze, że pracownicy tej fabryki pracowali w ostatnią niedzielę 8 godzin i za równo całą dzienną produkcję jak i zarobek oddali na odbudowę Stolicy.

W więc łańcuch prasowy otwarty!

Dwadziescia lat temu

Sprawa Sacco - Vanzetti

wstrząsnęła sumieniem świata

Akurat dwadzieścia lat temu rozegrał się w więzieniu w Massachusetts w USA ostatni akt ponurej tragedii Nicola Sacco i Bartolomia Vanzetti.

Sprawa tych dwóch Włochów, którzy wyemigrowali po śmierć do Ameryki wywołała wówczas wiele hałasu, może nawet więcej niż przed laty afera Dreyfusa. Była to jedna z tych spraw, które poruszają sumienie świata. Zadanie swoje spełniła, choć — jej bohaterowie okupili to życiem. Nie od rzeczy będzie przypomnieć ją dzisiaj, gdy sumienie świata musi być czujniejsze, niż kiedykolwiek i gdy w każdej chwili może znowu wybuchnąć sprawa nowych Sacco i Vanzetti

DIABELSKI PLAN

Sprawa zaczęła się 28 lutego 1920 r., gdy policja amerykanska aresztowała Włocha nazwiskiem Salsedo pod zarzutem współpracy z anarchistami. By zrozumieć istotne motywy uwięzienia Salsedo i jego oskarżenia trzeba przypomnieć, że Stany Zjednoczone przeżywały wówczas głęboki kryzys polityczny i społeczny Wojna otworzyła ludziom oczy na wiele ukrytych dotąd prawd, z Europy docierały na Kontynent amerykański nowe idee, realizowane przez zwycięską rewolucję październikową w Rosji. W Stanach Zjednoczonych skandaliczne rządy grupy aferzystów w Białym Domu, wyzyskujących słabość prez. Hardinga, machinacje trustów i koncernów podważały wiarę szerokich mas w doskonałość kapitalistycznego ustroju. Wówczas ci, którzy w istocie rządzili Ameryką postanowili według starych metod dywersyjnych odwrócić uwagę społeczeństwa od siebie i znaleźć kozła ofiarnego. Właśnie aresztowanie Salsedo było hasłem rozpętania wielkiej hecy „antyczerwonej", analogicznej bodajże do tego, co obecnie dzieje się w Ameryce.

METODY „3-GO STOPNIA"

Salsedo został poddany badaniom trzeciego stopnia. Badano go tak „gruntownie", że w kilka dni później znaleziono jego zmasakrowane zwłoki poza więzieniem. Salsedo był niewinny i nie miał nic do powiedzenia. Jego los wywołał spontaniczne demonstracje i protesty robotników. Organizowali je dwaj Włosi - proletariusze Sacco i Vancetti Obaj byli działaczami robotniczymi, organizowali kasy zapomogowe wśród robotników dla popierania strajków, głosili konieczność łączenia się w związki zawodowe Obaj byli idealistami i według ich własnych słów pragnęli „oczyścić świat ze zbrodni".

Działalność Sacco i Vanzettiego była od dawna solą w oku władz bostońskich. Uznano, że należy ich „wykończyć", wykorzystując również fakt, że jako obcokrajowcy nie mogli liczyć na sympatie rodowitych Amerykanów

5 maja 1921 roku obaj przyjaciele zostali aresztowani pod zarzutem zamordowania kasjera i strażnika fabryki obuwia w Bostonie. Odpowiednia kampania prasowa przedstawiła fakt morderstwa, jako dzieło anarchistów i komunistów, jako zamach na święte instytucje Ameryki, na prawa jej obywateli. Machina policyjno - sądowa ruszyła z miejsca pełną parą. Prokurowano świadków zbrodni. Nawet jednak zwykli przestępcy i prostytutki, jakich użyto do tego celu nie mogli się zdecydować na oskarżenie dwóch niewinnych ludzi, wykazujących swoje alibi. Główny świadek dowodowy Mary Splaine nie mogła zidentyfikować Sacca w czasie pierwszej konfrontacji. Uczyniła to jednak w rok później, twierdząc, że przypomina sobie dokładnie aż 16 szczegółów, identyfikujących Sacca.

SĘDZIOWIE...

W winę oskarżonych nie wierzyli zresztą i sami sędziowie i oskarżyciele. Sędzia Webster Thayer oświadczył cynicznie: „Ci ludzie, choćby nawet nie popełnili przypisywanej im zbrodni, są jej moralnymi winowajcami, ponieważ są nieprzyjaciółmi istniejącego porządku rzeczy w USA i propagują konieczność zniesienia pewnych instytucyj. A czyż to nie jest samo w sobie zbrodnią? Podobne opinie reprezentował prokurator generalny USA Palmer, organizator antyrobotniczej hecy w latach 1920 — 1929, sędzia śledczy Stewart, specjalista od procesów politycznych i gubernator Massachusetts Alvan Fuller, właściciel koncernu Packarda, który odmówił ułaskawienia skazanych na śmierć i w dzień egzekucji powitał zgromadzonych dziennikarzy słowami: „Jakiż uroczy poranek, moi panowie!"...

Nic więc dziwnego, że po siedmiu latach inkwizycji i powolnego konania Sacco i Vanzettiego sąd bostoński wydał osławiony wyrok. Był to jeden z najbardziej ponurych dni w historii ludzkości gdy sędzia Thayer czytał te słowa: „Poniesiecie karę śmierci wskutek przejścia przez wasze ciała prądu elektrycznego... w roku pańskim 1927".

TRIUMF SKAZANYCH

Jakżeż zachowywali się Sacco i Vanzetti wobec rozpętanego szaleństwa wściekłości i nienawiści? Zachowywali się jak bohaterowie. Vanzetti, skromny ogrodnik zdobył się na rzucenie sędziom w twarz wyzwania: „W waszym pojęciu jesteśmy gorsi od psów, ponieważ jesteśmy nieprzyjaciółmi tego, w doskonałość czego wy wierzycie! Gdybym mógł jednak narodzić się znowu, żyłbym, by dokonać tego, co już zrobiłem. Sacco, usłyszawszy wyrok powiedział z pogardą: „Wiemy, że jest to wyrok" sprawiedliwości klasowej, ale jest on równocześnie potępieniem waszej klasy!"

Sprawa Sacco i Vanzetti ciągnęła się przez długich siedem lat. Wywołała oburzenie całego postępowego świata. Potwierdziła prawdę ostatnich słów Vanzettiego:

„To wszystko jest naszą drogą wzwyż i naszym triumfem. Nigdy nawet w najśmielszych snach nie moglibyśmy marzyć, by tyle zdziałać dla naszej sprawy, dla sprawy tolerancji, sprawiedliwości, wzajemnego zrozumienia między ludźmi, co zdziałaliśmy dzisiaj, jakby przypadkiem..."

Wiadomości sportowe

II. dzień Ogólnokrajowych Igrzysk Górniczych

W dniu wczorajszym odbyły się następujące konkurencje:

Finał biegu na 400 mtr 1) Wawer (Sosnowiec) w czasie 54.9.

Oszczep mężczyzn: 1) Pusz Alf. (Częstochowa) 45,11 mtr.

Do finału 200 mtr panów: 1) Keycha (Zabrze) 24,5.

Trójskok panów: 1) Chmiel W. (Zabrze) 12,88.

Bieg 5000 m. panów: Górnik Fr (Zabrze) 16,49,5.

Skok wzwyż panów: 1) Chmiel (Zabrze) 1,63.

110 mtr przez płotki — 1) Chmiel 17,4.

800 m panów: 1) Wawer 2,07, 3.2

100 m pań finał: 1) Wajsówna (Zabrze) 13,8 sek.

Oszczep Kobiet: 1) Machulikówna [illegible]

Dysk kobiet: 1) Paletta (Zabrze) 26,60 m

800 mtr kobiet: 1) Hederówna (Katowice) 2.51,6.

100 mtr pań: 1) Wajsówna 13,8

ZAWODY GIMNASTYCZNE

I klasa Radojewski B. HCP Poznań.

II klasa Fojkt GZKS Knurów Z. Z Górn.

ZAWODY PŁYWACKIE

100 m styl dowolny panów: 1) Gojny (Zabrze) 1,10.

100 m styl klasyczny panie: 1) Kura (Rybnik) 1,51

100 m styl klasyczny panów: 1) Serafin (Zabrze) 1,29.

100 m styl dowolny panie: 1) Pawlik (Zabrze) 1,33.

100 m styl grzbiet mężczyzn: 1) Gojny 1,34.5

100 m styl grzbiet kobiet: — Pawlik (Zabrze) 1,47.

Sztafeta 3 x 50 styl dowolny kobiet wygrało Zabrze.

Sztafeta 3 x 50 styl dowolny mężczyzn wygrało Zabrze w czasie 2.63,1.

W ogólnej punktacji zawodów pływackich 1 miejsce zajęło **Zabrze** z 88 p. — 2) Bytom 38 p.

W zawodach zapaśniczych Bytom pokonał Rudę w stosunku 13:12

W dniu dzisiejszym odbędą się finały w piłce, boksie i innych konkurencjach poczem nastąpi uroczyste zakończenie ogólnopolskich Igrzysk Górniczych.

4-etapowy wyścig kolarski

»Dookoła Polski« 25-28 września

WARSZAWA. W czwartek rozpoczyna się VI Kolarski wyścig dokoła Polski na dystansie 611 km. Wyścig obejmuje 4 etapy: I — Kraków — Katowice — Bytom 155 km., II — Bytom — Opole — Częstochowa 174 km., III — Częstochowa — Piotrków — Łódź 142 km., IV — Łódź — Łowicz — Warszawa 140 km

Godziny startów: Kraków, 25 września, godz. 12; Bytom, 26 września, godz. 11, Częstochowa, 27 września, godz 12; Łódź, 28 września, godz. 13

W wyścigu startuje 58 zawodników z Napierałą, J. Kapiakiem, Wanderem, Rzeźnickim, J Wrzesińskim i Pietraszewskim na czele.

W konkurencji drużynowej bierze udział 19 zespołów Pełne, tj. 3-osobowe, zespoły (na mecie liczy się czas dwóch pierwszych z każdego zespołu) wystawiło 10 klubów.

Dotychczasowi zwycięzcy wyścigów dokoła Polski: 1928 r. **Więcek** (Bydgoszcz), 1929 r. **Stefański**, 1933 r. **Lipiński**, 1937 i 1939 r. **Napierała** (wszyscy z Warszawy).

Sąd Grodzki w Krakowie dnia 18 września 1947 r. sygn. I. 2. Zg. 314/47

OGŁOSZENIE.

1) Samuel Kühl, lat 73, 2) Hudesa z Kühlow Gils, lat 70, 3) Sara Gitla z Kühlow Falkowa, lat 68 — dzieci Herschka i Nechy z Reichow zamieszkali w Krakowie ul. Grodzka 69 mieli zostać wywiezieni podczas akcji wysiedleńczej z Ulanowa n. S. transportem do Bełżca w listopadzie 1942 r. przez Niemców, 4) Szmul Falek, lat 30, 5) Szyja Falek, lat 28 — dzieci Izaka Leiba i Sary Gitli z Kühlow — obaj zamieszkali w Krakowie, ul. Grodzka 69 — mieli zostać wywiezieni podczas akcji wysiedleńczej z Ulanowa n. S. transportem do Bełżca w marcu 1943 r przez Niemców.

Gdy wobec tego jest prawdopodobne, że wyżej wymienieni ponieśli śmierć, zarządza się na wniosek Mozesa Hammera, zamieszkałego w Krakowie, ul. Miodowa 28/7 postępowanie o stwierdzenie zgonu wyżej wymienionych osób, a zarazem ogłasza się wezwanie, aby do 1 miesiąca od tego ogłoszenia udzielono Sądowi wiadomości o zaginionych, po upływie tego terminu Sąd orzeknie ostatecznie o wniosku.

Sędzia grodzki: (—) Papież

Sąd Grodzki w Krakowie dnia 18 września 1947 r. sygn. I. 2. Zg. 290/47

OGŁOSZENIE.

Susskind Las, lat 43, syn Leiba i Gitli z Glücksmanów, zamieszkały w Krakowie, ul. Dietla 62/13, mąż Rosy z Falkow miał zostać podczas akcji wysiedleńczej w ghetcie w Krakowie - Podgórzu wywieziony w październiku 1942 r. do Bełżca.

Gdy wobec tego jest prawdopodobne, że wyżej wymieniony poniósł śmierć, zarządza się na wniosek Rosy z Falkow Las zamieszkałej w Krakowie, ul. Boczna Łazarza 2 postępowanie o stwierdzenie zgonu Süsskinda Lasa, a zarazem ogłasza się wezwanie, aby do 1 miesiąca od tego ogłoszenia udzielono Sądowi wiadomości o zaginionym. Po upływie tego terminu Sąd orzeknie ostatecznie o wniosku.

Sędzia grodzki: (—) Papież.